

Heb je een handicap? Veel kans dat je moeilijk rondkomt of wacht op een budget

Birgit Provoost

Stafmedewerker communicatie De Lovie vzw

Personen met een handicap leven vaak noodgedwongen van een uitkering. Veel van hen kunnen daardoor nauwelijks de eindjes aan elkaar knopen. Zorgaanbieders moeten bijkomende fondsen werven, omdat het niet anders kan. Willen we werk maken van een samenleving waar personen met een handicap echt deel van uitmaken, dan moeten de beleidsmakers dringend op vele vlakken een tandje bijsteken.

LEVEN MET EEN HANDICAP, MEER KANS OP LEVEN IN ARMOEDE

Personen met een handicap die niet kunnen werken (of minder dan een derde verdienen van wat mensen zonder handicap verdienen), hebben recht op een inkomensvervangende tegemoetkoming van de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid. Wie daarnaast ook moeilijkheden ondervindt bij het uitvoeren van dagelijkse activiteiten (zoals koken, eten, zich wassen), heeft recht op een integratietegemoetkoming bij dezelfde overheid. Veel personen met een handicap komen echter niet rond. Uit onderzoek blijkt dat wie een handicap heeft, meer kans heeft om in armoede te leven.

Op vraag van de FOD Sociale Zekerheid leidde de Katholieke Universiteit Leuven een onderzoek naar de inkomenssituatie van personen met een handicap. Het Handilab onderzoek (2013) leert ons dat 39 % van de ondervraagde personen een inkomen heeft beneden de armoedegrens. 34 % van de mensen stellen

"De Vlaamse overheid kent mensen met een handicap een eigen budget toe. Daarmee kunnen ze zelf zorg inkopen."

medische zorgen uit. 25 % kan zich niet veroorloven de woning voldoende te verwarmen. 46 % neemt niet deel aan socio-culturele activiteiten.

Ondanks deze pijnlijke resultaten, is er tot op heden weinig veranderd. In de publicatie #inclusie#inkomen: voor een menswaardig leven nu, en in de toekomst (2018) van de mensenrechtenorganisatie GRIP (Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een handicap) getuigen meerdere personen met een handicap over hun inkomen en levensstandaard.

Patrick: 'Ik zou jaarlijks eens naar het buitenland willen gaan. Ik ga nu nooit op vakantie. Ik zou dan ook een rijbewijs halen. Ik heb dat nooit gedaan omdat het te duur is.'

Nicolas en Katleen: 'We zagen ons genoodzaakt om via quizavonden en etentjes geld te vragen aan vrienden en kennissen.'

ZO VEEL MOGELIJK GEWOON

In 2009 ratificeerde België het VN-Verdrag inzake de Rechten van de Persoon met een Handicap. Kort daarna presenteerde minister Vandeuren zijn plan Perspectief 2020 met twee grote doelstellingen: zorggarantie bieden voor personen met een handicap met de grootste ondersteuningsnood en een vraaggestuurde zorg en assistentie opzetten in een inclusieve samenleving. 'Zoveel mogelijk gewoon, zo weinig mogelijk uitzonderlijk.' Een van de hefbomen bij de uitvoering van het plan is de persoonsvolgende financiering. De Vlaamse overheid

kent mensen met een handicap voortaan een eigen budget toe. Daarmee kunnen ze zelf zorg inkopen bij individuele begeleiders, professionele zorgverleners of vergunde zorgaanbieders.

PERSOONSVOLGENDE FINANCIERING

Ook hier zijn er weer twee soorten budgetten. Het basisondersteuningsbudget (BOB) is een vast bedrag van 300 euro voor iedereen die een erkende handicap en ondersteuningsnood heeft. Met dat bedrag kun je niet-medische zorgkosten financieren, van tolken tot dienstencheques. Het wordt automatisch uitbetaald door de zorgkas. Volstaat die basisondersteuning niet, dan kun je als persoon met een handicap een persoonsvolgend budget (PVB) aanvragen bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH). Dit budget op maat wordt toegewezen op basis van persoonlijke noden en vragen.

De gemiddelde wachttijd voor de bijna 20 000 mensen die wachten op een budget is echter vijf jaar. Getuige de sociale media campagnes #ikwachtmee van Onafhankelijk Leven, KVG, VFG, absoluut vzw, SOM en Vlaams Welzijnsverbond of Genoeg Gewacht van de Gezinsbond. Bij anderen is er wel een budget, maar blijkt het vaak onvoldoende.

"De gemiddelde wachttijd voor de bijna 20 000 mensen die wachten op een budget is vijf jaar."

SOLIDARITEIT AFHANKELIJK VAN DE VOORZIENING

Persoonsvolgende financiering maakt een duidelijke opsplitsing tussen zorggebonden kosten en woon- en leefkosten. Het persoonsvolgend budget (PVB) is bedoeld voor de zorggebonden kosten. De woonkosten (zoals huurprijs, herstellingen en nutsvoorzieningen) en leefkosten (zoals voeding, kleding, ontspanning en vervoer) worden apart berekend en aangerekend. Gebruikers van een voorziening betalen deze van hun eigen uitkering.

In het verleden kwam het Vlaams Agentschap tussen als de woon- en leefkosten te hoog waren. Dit vangnet is nu weggefallen. Hoe groot de groep mensen is die in de toekomst de woon- en leefkosten niet kunnen betalen, is op dit moment onduidelijk.¹

¹ "Persoonsvolgende financiering maakt armoede zichtbaar" door Evelien Demaerschalck en Koen Hermans voor Sociaal.net.

Sommige voorzieningen houden rekening met het solidariteitsprincipe voor de bepaling van de woon- en leefkosten. Zo ook De Lovie vzw uit Poperinge, een vergunde zorgaanbieder die personen met een handicap ondersteunt in de hele Westhoek. Patrick Deferme, algemeen directeur van De Lovie vzw: 'De keuze voor het solidariteitsprincipe gebeurde in nauwe samenspraak met raad van bestuur en collectief overleg.'

OOK ORGANISATIES MOETEN OP ZOEK NAAR BIJKOMENDE MIDDELEN

Vergunde zorgaanbieders ontvangen van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap organisatiegebonden middelen bovenop de zorggebonden middelen (via de persoonsvolgende budgetten). Van de totale inkomsten gaat gemiddeld echter 82 % naar personeelskosten en dan moet men nog vaak roeien met de riemen die men heeft. Er zijn immers vele handen nodig om kwaliteitszorg te bieden. Het VIPA (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden) subsidieert dan wel zorginfrastructuur, maar slechts voor een gedeelte van de totale bouwkost. De rest moeten de organisaties zelf zien te financieren. Zorgaanbieders moeten dus noodgedwongen een beroep doen op giften en sponsoring of zelf allereerste activiteiten organiseren die geld in het laatje brengen, onder meer voor onroerende projecten, vernieuwende initiatieven of aangepaste hulpmiddelen.

Birgit Provoost van De Lovie vzw: 'Een van onze locaties, het woonpark in Poperinge, is een historisch waardevol kasteeldomein van 65 ha. Het domein biedt rust en geborgenheid voor de personen die er verblijven, maar is tevens een enorme troef voor de organisatie van tal van evenementen met het oog op fondsenwerving. Vorig jaar realiseerden we een nieuwbouw voor personen met een handicap en psychische kwetsbaarheid: Laubia. Twee jaar lang hebben we Laubia via allerlei activiteiten en evenementen in de kijker gezet: Chefs for Charity, Kerst op De Lovie, Feesten in het Park, Run for Laubia. We mochten steun ontvangen naar aanleiding van de Lucky Art Parade (125 jaar Jules Destrooper), Music for Life, Feest van de Burgemeester, verjaardagsfeesten, huwelijksjubilea, maar ook individuele giften van mensen uit de buurt of familie van personen die we ondersteunen. Waar serviceclubs bij voorkeur projecten uit de regio steunen, kregen wij toch verschillende mooie giften van Lions Harelbeke en Rotary Roeselare, dit door de band die we met de clubleden door de jaren heen hebben opgebouwd. Hetzelfde scenario van Laubia herhaalt zich nu voor de realisatie van een nieuwbouw voor veertig jongeren.'

Ook voor innovatieve projecten, zoals bijvoorbeeld het Dorpspunt in Beveren, ging De Lovie vzw zelf op zoek naar middelen. Beveren aan de IJzer is een plattelandsdorp in de Westhoek. Dorpspunt in Beveren is een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en uit het dorp

verdwenen diensten terugvinden. Het Dorpspunt wordt uitgebaat door personen met een verstandelijke handicap, die ondersteund worden vanuit De Lovie vzw.

Voor de eerste drie jaar (opstartfase) heeft De Lovie vzw met succes een Leadersubsidie aangevraagd binnen het Europese programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III). Met deze subsidie werd het voortraject en een deel van de begeleidingskosten en vaste kosten gefinancierd. Dorpspunt in Beveren kreeg ook steun van de Vrienden van De Lovie, het Torfsfonds en een aantal private giften uit het dorp. Het project werd genomineerd als Radicale Vernieuwer (2017), bekroond met de Matexi Award (2017) en won De Megafoon (2018), een initiatief van vzw Oikonde Leuven.

Wil je als organisatie een beroep doen op de vrijgevigheid van het publiek, dan doe je er goed aan een machtiging te ontvangen van het Ministerie van Financiën om fiscale attesten uit te reiken. Ook lidmaatschap van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving kan interessant zijn, mits natuurlijk de Ethische Code Fondsenwerving wordt onderschreven. ■

MEER INFORMATIE

www.vef-aerf.be

www.delovie.be

www.vriendenvandelovie.be

www.facebook.com/deloviepoperinge

www.facebook.com/dorpspuntinbeveren

Colofon

COVER

© Marco Mertens

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Tom Van den Broele

ADVERTENTIES EN VERZENDING
Uitgeverij Vanden Broele
Stationslaan 23, 8200 Brugge
T 050 642 800, F 050 642 808
E regie@vandenbroele.be

ABONNEMENTEN

Meer info op www.connect-to-viewz.be
E admin@vandenbroele.be

ONTWERP

Cayman
Lieven Bauwensstraat 35, 8200 Brugge
T 050 67 17 17

OPMAAK EN DRUK

Vanden Broele Productions
Lieven Bauwensstraat 33, 8200 Brugge
T 050 456 177

TEKSTREDACTIE

De Witregel

ISSN 2506-8717

Erkenningsnummer P608182

© 2019. Alle rechten voorbehouden. Overname van inhoud, in welke vorm ook, is alleen toegestaan met bronvermelding en na uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever. De inhoud van de artikels weerspiegelt niet noodzakelijk de visie van de uitgeverij.

